

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr KN2025/00288

Vårt dnr R-2025-15

Malmö den 23 juni 2025

REMISSVAR

SOU 2024:98 - En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning.

Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna remissvar.

Innehållsförteckning

1. Övergripande kommentar och sammanfattning	1
2. Synpunkter.....	3
2.1 Samordnad process för miljöbedömning och tillståndsprövning.....	3
2.2 Ny organisation för miljöprövning (kap. 14.6).....	4
2.3 Granskningsplikt, tillståndsplikt och övriga prövningsnivåer (kap. 14.3, 14.7 m.fl.)....	5
2.4 Om rättskraft och ändringar (14.9.20).....	6
2.5 Särskilt om avfallsverksamheter (kap. 14.7.6 och 16.7.1)	7
2.6 Undantag från krav på miljöbedömning vid olyckor och kriser (kap. 14.8.5)	9
2.7 Tillsynen (kap. 14.14., 14.18.5)	10
2.8 Insatser för information, utbildning och vägledning (kap. 14.19-14.20)	10

1. Övergripande kommentar och sammanfattning

Det är svårt att bedöma effekterna av förslagen i Miljötillståndsutredningens betänkande, särskilt med tanke på de parallella ändringar i miljöbalken som nyligen genomförts eller planeras. Med hänsyn till utredningens omfattning och den begränsade tiden för yttrande

har det inte funnits möjlighet att i detalj gå igenom det framlagda förslaget, exempelvis har granskning inte skett av förslagen som berör vattenverksamheter. Avfall Sverige har valt att fokusera på de delar av utredningens förslag som kommenteras närmare i detta yttrande.

- Avfall Sverige anser att förslagen som avser en mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess i stort sett är positiva. Avfall Sverige har dock invändningar mot att samrådet senareläggs i processen. Ett sent samråd i kombination med kort och forcerad remisstid kan bland annat innebära svårigheter för kommunala organisationer att, bundna vid reglerna i kommunalagen, hinna ta fram och kommunicera viktiga synpunkter och expertutlåtanden.
- Avfall Sverige tillstyrker att miljöprövningen ska ske i en förvaltningsmyndighet i första instans och är försiktigt positiv till bildandet av en ny miljöprövningsmyndighet för detta. Då samtliga övriga myndigheter och miljödomstolar samtidigt är kvar, försvåras dock myndigheternas kompetensförsörjning ytterligare på en redan pressad arbetsmarknad. Det ökar risken för stora förseningar och svårigheter i övergången till en ny prövningsprocess. Konsekvensbedömningen underskattar sannolikt riskerna.
- Avfall Sverige ser att i flera andra delar än de som avser själva prövningsprocessen medför utredningens förslag att regelverket blir mer svåröverskådligt. Det blir fler separata verksamhetslistor än tidigare, nu utan den enkelt kommunicerade beteckningen A-B-C. Utöver krav på miljötillstånd och igångsättningsbesked hos miljöprövningsmyndigheten återstår samtliga tidigare prövningsnivåer hos kommunerna och det tillkommer en ny typ av anmälningsplikt (för registrering). Detta trots att utredningens uppgift var förenkling.
- Prövningsplikten för avfallsverksamheter behöver utredas närmare, så att granskningsplikt inte föreskrivs i onödan. Bland annat krävs tröskelvärden för fler verksamheter än det utredningen föreslår.
- Flera förslag medför en avsevärd administrativ regelbörda för såväl verksamhetsutövare som myndigheter, något som står i direkt opposition till pågående regelförenklingsarbete. Det gäller framförallt kravet för befintliga C-verksamheter som blir granskningspliktiga. Förslaget drabbar hundratals verksamheter, när tusentals C-klassade anläggningar eller delprocesser i praktiken tvingas till omprövning. Det finns många C-verksamheter som är en tillkommen och anmäld behandlingsprocess i befintlig verksamhet med tillstånd och som omfattas av tillståndets begränsningar. Det kan kräva utredning för att klarlägga om C-klassningen sattes redan vid tillståndsprövningen eller tillkommit vid en senare ändring. Det synes inte finnas något undantag från skyldigheten att ansöka om igångsättningsbesked för dessa processer. Många av verksamheterna är kommunala och bekostade av taxekollektivet (kommunernas fastighetsägare, hushåll och företag). Igångsättningstillstånd får dessutom en väsentligt längre handläggningstid än dagens ändringsanmälningar och C-verksamheter: 3 månader i stället för 6 veckor. Avfall Sverige kan visa på exempel där utredningens förslag direkt motverkar åtgärder för cirkulär ekonomi. Utredningens förslag i dessa delar måste därför avstyrkas, särskilt övergångsbestämmelsen. Avfall Sverige efterfrågar utredning om tröskelvärden, generella föreskrifter och om det i stället kan åligga tillsynsmyndigheten att avgöra om befintliga verksamheter måste ansöka om igångsättningsbesked.

- Avfall Sverige förutsätter att det tillsätts en delegation vid Naturvårdsverket som ansvarar för information, utbildning, bevakning och även framtagande av förslag till regelkompletteringar, för att göra övergången så smidig som möjligt.

2. Synpunkter

2.1 Samordnad process för miljöbedömning och tillståndsprövning

Avfall Sverige håller med om att dagens process och regelverk för miljöprövning är oöverskådlig och svårtillämpad och att det därför är angeläget med en enklare, effektivare och mer ändamålsenlig process och reglering. Detta gäller även anmälningsförfarandet, där handläggning och bedömning kan skilja sig stort åt mellan de många olika tillsynsmyndigheterna.

Avfall Sverige delar utredningens bedömning att en ny reglering med krav på prövning av verksamheter och åtgärder genom miljöprövning bör ta sin utgångspunkt i EU-rättens krav. Avfall Sverige tillstyrker utredningens övergripande förslag om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess för miljöpåverkande verksamheter och vattenverksamheter och att reglerna samlas i ett nytt kapitel 20 och en förordning (utöver 6 kap. miljöbalken om miljöbedömningsförordningen). Det är positivt med ett kapitel som samlar regleringen av miljöprövning från början till slut.

Avfall Sverige tillstyrker uppdelningen i verksamheter och åtgärder som tillståndspliktiga respektive granskningspliktiga: För de som inte är tillståndspliktiga i sig men som ska granskas enligt EU-rätten införs ett lite kortare spår, ett enklare tillståndsförfarande för "igångsättningsbesked". Om granskningen medför bedömning om betydande miljöpåverkan behöver i stället tillstånd sökas. Verksamheter som kan antas medföra betydande miljöpåverkan genomgår en mer omfattande, specifik miljöbedömning. I samband med detta ersätts också avgränsningssamrådet med ett avgränsningsyttrande av prövningsmyndigheten.

Igångsättningstillstånd får en väsentligt längre handläggningstid för dagens ändringsanmälningar och C-verksamheter: 3 månader i stället för 6 veckor, vilket ställer höga krav på en smidig och digitaliserad process som underlättar för sökanden så att behov av kompletteringar kan undvikas. Avfall Sverige har allvarlig kritik mot förslagen om obligatorisk granskningsplikt för befintliga verksamheter som tidigare varit anmälningspliktiga, se längre ner i detta yttrande.

Förslagen som avser en sammanhållen miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess är i stort sett positiva och det är tydligt att det är detta område utredningen har haft särskilt fokus på. Avfall Sverige anser dock att sent samråd först när ansökan och MKB har tagits fram och bedömts fullständiga, i kombination med kort och forcerad remisstid, är oroande då det innebär svårigheter för kommunala organisationer att inom ramen för kommunallagens krav hinna ta fram och kommunicera relevanta synpunkter. Vid mycket kort remisstid kan därför expertkunskap och viktiga synpunkter från kommunala tillsynsmyndigheten samt från VA- och avfallsorganisationen eventuellt inte hinna nå prövningen. Det kan bland annat leda till fler överklaganden, bristande miljö- och hälsoskydd eller att verksamhetsutövaren i praktiken inte kan nyttja tillståndet så som tänkt. Åtminstone bör prövningsmyndigheten göra en bedömning av vad sökanden ska komplettera utifrån de frågor och synpunkter som kommer in under samrådet. Avfall

Sverige anser att det bör förtydligas att kommunikering ska ske med aktuell tillsynsmyndighet. Att kommunen får möjlighet att yttra sig, innebär att kommunikering sker med kommunen centralt och då finns risk för att handläggningstiden medför att den kommunala nämnden eller kommunalförbundet som ansvarar för tillsyn, inte hinner få remissen i tid för att hinna utföra nödvändiga utredningar.

De svenska miljötillståndprocesserna framstår inte som exceptionellt långa, tvärtom. Det har alltså inte visats att det finns anledning att ha tidsbegränsningar i andra prövningar än de som krävs av EU. Mot bakgrund av ovanstående anser Avfall Sverige att det inte bör bestämmas generella tidsfrister för annat än där EU-reglerna kräver det. Risken är dessutom att sådana verksamheter inte prioriteras som det är tänkt.

Avfall Sverige anser att sökanden i normalfallet bör ha rätt till muntlig förhandling och att syn eller besiktning på plats ska vara huvudregel om sökanden önskar detta.

I förslaget har ett antal bestämmelser som helt berör denna typ av verksamhet hamnat i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH), som i stället reglerar nationella prövningar och anmälningar hos kommunerna (se bland annat 11 a och 11 b §§ FMH som ju avser prövningen av miljötillstånd eller igångsättningsbesked samt vad som avses med begränsningsvärde i sådana tillstånd). Det gör regleringen svåröverskådlig. Avfall Sverige anser att även regelverket på förordningsnivå ska samlas så långt möjligt i miljöprövningsförordningen.

2.2 Ny organisation för miljöprövning (kap. 14.6)

Som utredningen konstaterar bör prövningen i första instans av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet ske hos förvaltningsmyndighet, bland annat då det inte rör sig om en tvist mellan enskilda. Avfall Sverige kan konstatera att förslaget skulle ersätta dagens system där tröskelvärden för prövningsplikterna leder till att vissa anläggningar prövas av tingsrätt och liknande anläggningar prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation, med vitt skilda processregler för prövningarna.

Avfall Sverige är försiktigt positiv till en ny förvaltningsmyndighet (miljöprövningsmyndighet) som därigenom ersätter både länsstyrelsens miljöprövningsdelegation och mark- och miljödomstolarna. Detta under förutsättning att myndigheten har minst så många (6 st.) regionala kontor som föreslås av utredningen.

Då samtliga dagens myndigheter och miljödomstolar kommer att vara kvar, försvåras myndigheternas kompetensförsörjning ytterligare på en redan pressad arbetsmarknad. Det ökar risken för stora förseningar och svårigheter i övergången till en ny prövningsprocess. Avfall Sverige stödjer därför även andrahandsalternativet att uppgiften läggs på ett antal länsstyrelser. Att välja detta alternativ kan avsevärt minska risken för allvarliga dröjsmål och kompetensförluster vid övergången till det nya prövningssystemet. Antalet mark- och miljödomstolar borde också kunna reduceras något.

Avfall Sverige tillstyrker förslaget om vilka uppgifter prövningsmyndigheten ska ha, bland annat beslut i fråga om miljötillstånd och igångsättningsbesked till nya verksamheter och ändringar som kräver tillstånd eller igångsättningsbesked, ändring och omprövning av villkor, återkallelse av tillstånd och igångsättningsbesked samt dispens från BAT-slutsatser. Avfall Sverige avstyrker dock förslaget att prövningsmyndigheten ska ges

möjlighet att initiera omprövning eftersom det ökar oförutsägbarheten i samband med ändringsansökningar.

Avfall Sverige tillstyrker att mark- och miljödomstolarnas roll vid miljöprövning därmed renodlas till enbart överprövning. Avfall Sverige anser dock att Högsta domstolen bör vara kvar som prejudikatbildande instans, för ärenden som börjar i Miljöprövningsmyndigheten.

Det hade möjligen varit lämpligare om överprövningen skedde till förvaltningsdomstol, i stället för till tingsrätt, och förvaltningsprocesslagen tillämpades i stället för ärendelagen. (Det gäller även överprövningen av överklagade kommunala beslut.)

2.3 Granskningsplikt, tillståndsplikt och övriga prövningsnivåer (kap. 14.3, 14.7 m.fl.)

Avfall Sverige ser att i flera andra delar än de som avser själva prövningsprocessen medför utredningens förslag att regelverket blir mer svåröverskådligt, ibland rörigt. Detta trots att utredningens uppgift var förenkling.

- Det tillkommer *ännu* en myndighet, men alla övriga samt domstolarna är kvar.
- Flera bestämmelser om verksamheter som är tillståndspliktiga eller kräver igångsättningsbesked har lagts i förordningen om miljöfarlig verksamhet, i stället för miljöprövningsförordningen.
- Det blir *fler* separata verksamhetslistor än tidigare, nu utan den enkelt kommunicerade beteckningen A-B-C.
- Utöver krav på miljötillstånd och igångsättningstillstånd hos miljöprövningsmyndigheten så återstår *samtliga* dagens prövningsnivåer hos kommunerna och *tillkommer* en. Kommunen ska alltså fortfarande ha ett flertal nivåer för miljöfarliga verksamheter, med olika innebörd och handläggningsregler:
 1. Anmälningsplikt (motsvarande dagens C-anmälan) enligt 9 kap. 6 § miljöbalken och anmälningsplikt för viss ändring av sådan verksamhet,
 2. Tillståndsplikt för mindre enskilda avlopp med wc m.fl.,
 3. Anmälningsplikt för mindre enskilda avlopp m.fl.,
 4. Anmälningsplikt vid ändring samt innan avhjälpandeåtgärd,
 5. Anmälningsplikt *för registrering* för vissa verksamheter (NY)
 6. Upplysningsplikt, exempelvis vid ny verksamhetsutövare (FMH)

Avfall Sverige anser att ovanstående punkter med fördel kan slås ihop till tre nivåer.

Exempelvis en reningsanläggning kan alltså beroende på sin storlek, om den är kommunal (allmän) eller inte, och beroende på vilken typ av avlopp som renas samt huruvida den tar emot "externt" avfall, omfattas av antingen tillståndsplikt hos miljöprövningsmyndighet och få rättskraft, granskningsplikt för igångsättningsbesked och få rättskraft, anmälningsplikt till kommun utan rättskraft (C-verksamhet), tillstånd av kommun *med* rättskraft eller anmälningsplikt till kommun utan rättskraft.

Som anges i kap. 14.18.3 är det av stor vikt att förslag på tröskelvärdena för när en verksamhet ska anses vara granskningspliktig ska stämmas av med berörd bransch, vi förutsätter att för avfallsverksamheter sker det med bland annat Avfall Sverige.

För de över 3000 avfallsverksamheter som blir granskningspliktiga i stället för anmälningspliktiga, blir det sannolikt inte ett enklare förfarande, med det förfarande som föreslås. Av tabell 16.6 framgår att det främst är avfallsbranschen som drabbas. Detta sker parallellt med ett flertal andra lagskärpningar avseende krav på bland annat säkerhet och rapporteringsplikt. Avfall Sverige kan därför inte vara positiv till förslaget. Vi förutsätter att förfarandet förenklas genom användarvänlig digitalisering som är utprovad i samarbete med branschen. Vidare får inte en ansökan bli styrd av ett snävt format som inte är flexibelt i fråga om verksamhetsbeskrivningen, exempelvis måste det gå att svara på vissa frågor med att de inte är relevanta för ansökan i fråga.

Avfall Sverige vill här hänvisa till dom från Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt (M 6456-22) som avser anmäld ändring av verksamhet med tillkommande C-klassad process (förberedelse för återanvändning), i syfte att illustrera hur det kan gå när kraven på anmälan blivit för rigida. Se även Mark- och miljööverdomstolens dom 2024-11-15 i mål M 16763-23, där begränsning till exakta avfallskoder motverkade anläggningens syfte (kommunal insamlingsanläggning för avfall under kommunens insamlingsskyldighet).

Avfall Sverige anser att det är en stor brist i utredningen, att den inte föreslagit en enklare klassificering och överskådlighet av verksamheter utifrån de olika provningsnivåerna. Det går helt emot uppdraget om förenkling och drabbar såväl hushåll och yrkesmässiga verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheterna. Avfall Sverige är även orolig för den ökade regelbördan som förslaget om krav på anmälan för registrering kommer att innebära för tillsynsmyndigheterna, vilket skulle ta resurser från viktig avfalls- och miljötillsyn.

2.4 Om rättskraft och ändringar (14.9.20)

Utredningen föreslår att tillståndets rättskraft begränsas till enbart uttryckligen reglerade frågor i miljötillståndet respektive granskningsbeskedet. Frågor som enbart omfattas av det allmänna villkoret bör inte ses som rättskraftigt avgjorda, anger utredningen. Avfall Sverige är tveksam till förslaget. Det allmänna villkoret binder idag tillsynsmyndigheterna och ger förutsebarhet, men verksamhetsutövaren kan genom ändringsanmälan, som inte strider mot tillståndets omfattning eller övriga villkor, få möjlighet att ändra sin verksamhet jämfört med vad denne beskrivit och åtagit sig under tillståndprocessen. Att endast det som uttryckligen angetts i tillståndet omfattas av rättskraft, är visserligen mer i överensstämmelse med situationen i EUs övriga medlemsländer och vad som förutsätts i EU-regleringen. Begränsad rättskraft ger minskad förutsebarhet, men också flexibilitet och minskad regelbörda. Risken är dock att det föreskrivs ett mycket stort antal villkor för att säkerställa grunderna för bedömningen av tillåtlighet. Effekten kan alltså bli motsatsen till det som eftersträvas.

Idag gäller att varje ändring som har betydelse från störningssynpunkt ska anmälas till tillsynsmyndigheten. Förslaget medför att många ändringar som idag är anmälningspliktiga, inte längre behöver anmälas till tillsynen. Det minskar regelbördan, men också tillsynens möjlighet till kontroll.

Avfall Sverige tillstyrker att granskningsplikt ska vara huvudregel för ändringar och omprövningar, under förutsättning att nedanstående beaktas.

Avfall Sverige anser att vad som utgör en granskningspliktig ändring enligt utredningens förslag är otydligt och behöver förtydligas. Enligt förslaget gäller granskningsplikt för ändringar av tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter när ändringen i sig inte är tillståndspliktig, dock bara om ändringen påverkar miljötillståndets eller igångsättningsbeskedets omfattning eller tidigare meddelade villkor, *eller* i sig eller tillsammans med tidigare ändringar kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt. Här införs alltså granskningsplikt (krav på igångsättningsbesked) för varje ändring i en gransknings- eller tillståndspliktig verksamhet, om ändringen kan påverka miljö eller hälsa negativt. Frågan är vad som räknas som en ändring, när det bara är det som uttryckligen reglerats i tillståndet eller granskningsbeskedet, som har rättskraft? Vad jämförs ändringen mot?

För avfallsverksamheter där det tillkommer en ny typ av hanteringssteg i en befintlig anläggning, synes det vanligen krävas ansökan för granskning, eftersom *alla* (åtminstone yrkesmässiga) avfallshanteringsprocesser är som minst anmälningspliktiga idag och blir granskningspliktiga i sig. Detta kommer dock att bero på hur detaljerade igångsättningsbeskeden blir. Med tanke på de omfattande kraven som finns för innehållet i ansökan, riskerar dock dessa beslut att bli mycket detaljerade med bland annat exakta avfallskoder. Detta påverkar flexibiliteten avsevärt och kan medföra en stor regelbörda.

2.5 Särskilt om avfallsverksamheter (kap. 14.7.6 och 16.7.1)

Avfall Sverige är allvarligt oroad över förslagets konsekvenser för ansvarsfulla avfallsverksamheter. Ökade kostnader och ökad administration för legal avfallshantering ökar i sin tur incitamenten för att hantera avfall illegalt, exempelvis dumpa avfallet. Utredningens förslag i denna del motverkar också på flera sätt den cirkulära ekonomin.

Utredningens tabell 16.6 räknar med att 3630-3940 avfallsverksamheter blir gransknings- i stället för anmälningspliktiga. Avfall Sverige räknar med att det kan vara fler verksamheter än så. I flera fall krävs dock inte föreslagen granskningsplikt av EU-direktiven.

Idag kan tillsynsmyndigheten kontrollera att en inkommen ändringsanmälan som avser en tillkommande avfallshanteringsprocess som i sig är en C-verksamhet innehåller de uppgifter som krävs, bedöma den och meddela att anmälan för närvarande inte medför några åtgärder. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att meddela förelägganden om försiktighetsåtgärder senare. Med utredningens förslag krävs i stället att igångsättningsbesked meddelas. Eftersom denna ger rättskraft, kommer sannolikt prövningen att bli väsentligt mer ingående. Tidsfristen för handläggningen förlängs också från 6 veckor till tre månader och underlaget som sökanden måste ta fram utökas med bland annat förslag till villkor.

Som framgår av prövningskod 90.415 gäller även granskningsplikt för *Yrkesmässig behandling av icke-farligt avfall som inte omfattas av annan tillstånds- eller granskningsplikt* – detta oavsett mängd och omfattning av verksamheten. Varje sådan verksamhet och varje ändring av en befintlig avfallsverksamhet där ett nytt moment tillkommer – blir alltså granskningspliktig i sig, oavsett om verksamhetens eller ändringen kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt. Frågan är dessutom vad som

återstår som anmälningspliktig yrkesmässig avfallshantering hos tillsynsmyndigheten, eftersom anmälningsplikt inte gäller verksamhet som omfattas av tillstånds- eller granskningsplikt enligt miljöprövningsförordningen.

Regleringen är högst oklar och risken är att en tillsyns- eller prövningsmyndighet som tolkar regelverket bokstavligen, kan orsaka stor skada. En pragmatisk tolkning tillsammans med rimliga tröskelvärden, generella föreskrifter och en digital och smidig granskningsprocess, kan i stället öka miljönyttan och vara av stort värde för kontrollen över landets avfallsverksamheter.

Exempel på verksamheter som berörs:

- Lagring av mer än 10 ton icke-farligt avfall som en del av att samla in det, exempelvis en mindre återvinningscentral.
- All biologisk behandling av avfall som inte kräver tillstånd, om det inte rör sig om högst 50 ton park- och trädgårdsavfall. Detta innebär att även mycket små komposteringsanläggningar för matavfall i yrkesmässig verksamhet skulle bli granskningspliktiga.
- Förberedelse för återanvändning; att exempelvis kontrollera att en till återvinningscentralen inlämnad möbel eller cykel, eller klädesplagg som lämnats som avfall, kan upphöra att vara avfall och användas igen. Någon nedre mängdgräns finns inte. När kommuner avser att i syfte att följa avfallshierarkin införa ett sådant processteg, så att avfallet kan återställas till marknaden, anmäls detta som en ändring av verksamheten. Enligt förslaget blir det i stället granskningspliktigt oavsett risk och omfattning.
- Sortering av mindre mängder icke förorenade jordmassor.

Enligt förslaget om övergångsbestämmelser ska dessutom en ny ansökan om igångsättningstillstånd göras för redan anmälda och befintliga verksamheter. Flera av dessa avfallsverksamheter utgörs i själva verket av avfallsbehandlingsprocesser (delprocesser i avfallshanteringen) som tillkommit genom en ändringsanmälan till en tillståndspliktig verksamhet och omfattas av tillståndets villkor och begränsningar efter att ha anmälts och bedömts inom ramen för en ändringsanmälan. Kravet innebär en helt orimlig regelbörda för hundratals verksamhetsutövare, bland annat en stor andel av de kommunala avfallsorganisationerna. Kravet på att ansöka om igångsättningsbesked för befintliga avfallsverksamheter medför ökade kostnader för bland annat avfallskollektivet, utan någon egentlig miljönytta. Det innebär dessutom onödig administrativ börda för den nya prövningsmyndigheten, som riskerar att öka den ärendebalans som blir oundviklig vid övergången till den nya myndigheten. Avfall Sverige anser att det ska föreskrivas att sådana verksamheter inte obligatoriskt ska avkrävas en ansökan. Det borde räcka att tillsynsmyndigheten avgör om ansökan behövs och förelägger om det, när det är motiverat.

Utredningen hänvisar till behovet av att *“bestämmelserna om tillståndsplikt för avfall bör ändras så att de får ökad överensstämmelse med MKB-direktivets bilagor. Alla anläggningar för bortskaffande av avfall omfattas av bilaga 1 eller bilaga 2 till MKB-direktivet. EU-domstolen har bedömt att uttrycket ”bortskaffande av avfall” ... ska förstås i en vid bemärkelse som omfattar alla åtgärder som leder till antingen bortskaffande av avfall, i strikt mening, eller till återvinning av avfallet. MKB-direktivets definition är således*

vidare än den i avfallsdirektivet. ... finns ett behov av att även fortsättningsvis ha förprövningsplikt för vissa typer av avfallsverksamheter som inte egentligen följer av krav från EU-rätten. ... Vi gör alltså bedömningen att all avfallsverksamhet där det finns behov av en prövning innan verksamheten eller åtgärden påbörjas bör omfattas av tillstånds- eller granskningsplikt.”

Sluttäckning av deponi där sluttäckningen har godkänts enligt 32 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall, fram till dess åtgärder inte längre behöver vidtas enligt 33 § samma förordning, är idag anmälningspliktig. Enligt förslaget blir det i stället granskningspliktigt. Utredningen föreslår (se 15 kap. 35 § miljöbalken) att även ett igångsättningsbesked för deponering av avfall ska förenas med en skyldighet att ställa säkerhet. Denna skyldighet omfattar, till skillnad från andra krav på säkerhet, även kommuner. Förslaget om granskningsplikt för avslutade deponier går emellertid utöver EU-regelverkets krav eftersom dagens anmälningsplikt är en nationell bestämmelse. Det bör ändras till anmälningsplikt till tillsynsmyndigheten eller åtminstone utredas närmare.

Avfall Sverige påminner om att medlemsstaterna under vissa förutsättningar får undanta avfallsbehandling från kravet på tillstånd i avfallsdirektivets artikel 23.1 om verksamheten består i återvinning av avfall. (se artiklarna 13 och 23-25). Om en undantagsmöjlighet ska användas krävs att medlemsstaten för varje typ av verksamhet fastställer allmänna regler av vilka det framgår vilka typer och mängder av avfall som omfattas av undantaget och vilken behandlingsmetod som ska användas.

Avfall Sverige anser att framtagandet av tröskelvärden och/eller generella föreskrifter för granskningspliktiga avfallsverksamheter bör utredas närmare. Det är av stor vikt att förslagen stäms av med berörd bransch och vi förutsätter att för avfallsverksamheter sker det med bland annat Avfall Sverige. Regeringen eller Naturvårdsverket bör fastställa allmänna regler (generella föreskrifter) av vilka det framgår vilka typer och mängder av avfall som omfattas av undantaget och vilken behandlingsmetod som ska användas för att behandlingen ska kunna ske utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön.

Sammantaget skulle den administrativa regelbördan bli oproportionerligt stor och kan motverka en cirkulär ekonomi, då medel som borde användas till kärnverksamheten måste användas till ansökningsprocesser. Utredningens förslag om granskningsplikt för avfallsverksamheter är varken tillräckligt konsekvensbedömd eller acceptabel, och avstyrks därför.

2.6 Undantag från krav på miljöbedömning vid olyckor och kriser (kap. 14.8.5)

Avfall Sverige tillstyrker möjligheten för miljöprövningsmyndigheten att undanta en åtgärd eller verksamhet kravet på specifik miljöbedömning, om sökanden ansökt om det om verksamheten eller åtgärden avser *responsen* på civila olyckor och kriser och genomförandet av en specifik miljöbedömning skulle inverka negativt på verksamheten eller åtgärden. Det kan enligt Avfall Sverige handla om exempelvis akut behandling av avfall från översvämningar, pandemier och olyckor.

Enligt artikel 2.4 är det en förutsättning för undantag att en tillämpning av MKB-direktivets bestämmelser skulle få en betydande negativ inverkan på verksamhetens eller åtgärdens syfte, och undantaget ska endast tillämpas i undantagsfall (exceptional cases). Avfall Sverige konstaterar att det handlar om tidskritiska åtgärder som inte kan vänta på att en fullständig miljöbedömning görs. Eftersom undantaget i MKB-direktivet avser akuta nödåtgärder som svar på olyckor och kriser, medan "beredskap" i stället syftar sett till *förberedelser inför* olycka, krig eller kris, föreslår Avfall Sverige att begreppet "beredskap" i utredningens förslag till 6 kap. 27 b § miljöbalken ska ersättas med det ord som ofta används i internationella insatser: *respons*. Det skulle överensstämja med de engelska och franska lydelserna av direktivet (the response to civil emergencies, réponse...).

2.7 Tillsynen (kap. 14.14., 14.18.5)

Som utredningen konstaterar behöver miljötillsynsförordningen uppdateras efter den nya regleringen, men även tillsynsfördelningen ses över.

När tillståndens rättskraft snävas in till det som uttryckligen reglerats i beslutet (det vill säga i tillståndets eller igångsättningsbeskedets "tillståndsmening" och villkor), får tillsynen en större betydelse och kan ställa högre och mer omfattande krav på verksamhetsutövarna. Det ger flexibilitet men också minskad förutsebarhet. Med avsaknaden av ett allmänt villkor försvinner också ändringsanmälningarna till tillsynsmyndigheten, vilket medför ett omfattande tapp av information. Sammantaget innebär detta enligt Avfall Sveriges mening att högre krav behöver ställas på myndigheternas kompetens och närvaro: behovet av en nära dialog mellan verksamhetsutövare och myndighet ökar, men även behovet av myndighetsinitierad kontroll. Det är då av särskild vikt att säkerställa att tillsynen är likvärdig över hela landet och gentemot olika verksamhetsutövare.

Mot bakgrund av detta menar Avfall Sverige menar att skälen för en samlad prövningsmyndighet även kan överföras på tillsynen. I dag finns över 200 tillsynsmyndigheter på miljöområdet, där flertalet av dem – de kommunala nämnderna – är självständiga med separata tillsynsregister och rutiner. Detta leder till risk för stora olikheter i bland annat beslut och arbetssätt. Tillsammans med de ökande svårigheterna att rekrytera och behålla kompetent personal i kommuner och länsstyrelser över hela landet, ger det anledning att utreda tillsynens organisation eller åtminstone tvingande kompetenskrav för att möta behovet.

2.8 Insatser för information, utbildning och vägledning (kap. 14.19-14.20)

Avfall Sverige håller med om behovet av informations- och utbildningsinsatser i samband med ikraftträdandet och att Naturvårdsverket får samordningsansvaret för detta samt för att utveckla och samla all vägledning om miljöprövning på sin webbplats.

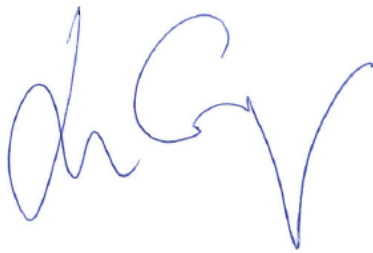
Avfall Sverige föreslår att detta styrs upp genom att det tillsätts en särskild delegation vid Naturvårdsverket som även ansvarar för bevakning av att övergången till ett nytt prövningssystem genomförs effektivt och med minsta möjliga påverkan på prövningar som

behöver ske i närtid, samt för framtagande av förslag till regeringen om kompletteringar och förändringar i regelverket.

Avfall Sverige tillstyrker att Naturvårdsverket uttryckligt uppdrag om (och finansiering), att ta fram generella föreskrifter i syfte att minska behovet av att i de enskilda fallen meddelas särskilda villkor respektive förelägganden om försiktighetsåtgärder. Det ökar förutsebarheten och (under förutsättning att det finns en likvärdig tillsyn som följer upp att föreskrifterna efterlevs) likabehandlingen, samt minskar den administrativa bördan för såväl verksamheter som myndigheter.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår seniora miljöjurist Andrea Hjärne, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-69 35 66.

Med vänlig hälsning
Avfall Sverige

Lars Stiernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd